

Estudiants i graduats d'avui.
La resposta de les universitats
29 de maig de 2013
Universitat Autònoma de Barcelona

<http://simposi2013.cidui.org/>

Informe sobre el desenvolupament del VII Simposi CIDUI ¹

L'objectiu del Simposi era formulat pels organitzadors en termes de “conèixer com valoren els estudiants la seva experiència formativa, quin impacte està tenint el seu pas per la universitat, com la viuen, quina percepció tenen d'allò que els ofereix, i fins a quin punt els és d'utilitat i perquè”. El punt de partida va ser la constatació de la diversitat de l'alumnat respecte del de fa tan sols uns anys.

SESSIÓ PLENÀRIA

Després de la salutació de benvinguda de la **Dra. G. González**, Vicerectora de la UAB, i de la **Dra. B. Gros**, coordinadora del Comitè Organitzador del CIDUI, es celebrà la Sessió Plenària, moderada pel **Dr. Albert Sangrà**, en que intervingueren dos conferencians: el Dr. Michael Gaebel i la Dra. Anna Pradas.

El **professor Michael Gaebel** és cap de Unitat de Polítiques d'Educació Superior, de la European University Association (EUA). En la seva intervenció el conferenciant va ressaltar la importància del seguiment dels estudiants per part de les universitats. Cada vegada la tipologia dels estudiants és més diversa. Els mecanismes i procediments per a l'avaluació del progrés i èxit dels estudiants durant els seus estudis, cap a l'ocupació o la millor qualificació, ajuden a entendre l'impacte dels programes d'estudis, la seva rellevància per al mercat laboral, i generen una informació que facilita la millora sistemàtica dels cursos i els serveis de suport.

En continuïtat amb l'Informe “Trends . 2010” (*A decade of change in European Higher Education*) la EUA s'ha interessat per l'*ocupabilitat dels estudiants i graduats universitaris*, amb una orientació cap als resultats i amb la intenció de fer possibles polítiques universitàries basades en evidències, en dades empíriques i reals, obtingudes científicament, que vagin més enllà de les intuïcions, i estiguin dins del paradigma de l'ensenyament centrat en els estudiants i els seus aprenentatges. En definitiva es tracta d'analitzar les habilitats dels Graus i de mesurar la seva eficiència respecte de la inserció en el mercat laboral dels estudiants. El conferenciant va presentar l'Informe *Tracking Learners' and Graduates' Progression Paths TRACKIT* (EUA, 2012).

El tema es centra, així, en els processos, les bones pràctiques, els reptes i els riscos de la inserció laboral dels graduats universitaris. El ponent comentà que per “seguiment” entenen la recollida sistemàtica de dades sobre el cicle de vida dels estudiants, en un inici en 32 països, per analitzar-les i, en darrer terme, fer possibles millores en el disseny i la realització dels plans formatius de les titulacions. La recollida de dades es fa mitjançant diferents instruments: dades acadèmiques, qüestionaris, relacions /contactes amb els estudiants, empreses que donen feina. La recollida de dades es fa amb diferents intensitats, mètodes i instruments segons els països.

El tipus de metodologies seguides té pros i contres: la relació costos – beneficis, condicionada com està per la utilització efectiva de les dades que es faci per part de les institucions i dels responsables de les polítiques universitàries; l'enfocament institucional (de les universitats, els deganats, etc.) i el

¹ Informe realitzat pel Dr. Salvador Carrasco Calvo, Relator del Simposi

nacional (ministeris, agències) i la necessitat de combinar els dos tipus de dades, en iniciatives compartides.

Els reptes i riscos analitzats pel ponent foren: el temps que es necessita per analitzar les dades i retornar sobre els resultats; el risc de que les enquestes quedin oblidades en algun calaix i acabin servint de ben poc; les resistències a la difusió d'aquest tipus d'informacions, que van baixant i que acaben tenint interès pels estudiants, per exemple al moment d'escollir la titulació que es vol fer i el lloc o centre on cursar-la; la dificultat d'identificar "els estudiants de risc": generalment no es té informació sobre aquest tema; i la dificultat de recollir informació sobre les causes d'abandonament dels estudis per part dels estudiants.

Al llarg dels darrers anys, ja s'han après algunes lliçons. En aquest sentit, el conferenciant insistí en la necessitat de fer una bona recollida de dades, amb sistemes de recerca institucional "holístics" i mantinguts en el temps; en que el "seguiment de la vida dels estudiants" s'ha de fer sistemàticament des de l'entrada en una titulació, durant el primer any, des dels serveis d'orientació i tutoria fins al final de la carrera i la posterior incorporació al mercat de treball. I, finalment, en la importància de conèixer els mètodes de compilació de dades, els sistemes d'indicadors i l'ús que es fa o es pot fer dels rànquings.

De fet, el *Projecte TRACKIT*, en els pròxims anys, durà a terme un estudi sobre els controladors, els mecanismes i els efectes del seguiment dels procediments aplicats per les universitats, els organismes nacionals i els investigadors i avaluarà la seva rellevància i impacte en la progressió dels estudiants, la seva inserció en el mercat de treball o en algun altre projecte d'Educació Superior.

La segona intervenció de la Sessió Plenària va anar a càrrec de la **Dra. Anna Prades**, Gestora de Projectes de l'Àrea d'Avaluació de la Qualitat, de l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya. La Dra. Prades, entre d'altres activitats, ha coordinat les quatre edicions de l'Enquesta d'Inserció Laboral dels graduats i doctors de les universitats catalanes, entre 2001 i 2011, i treballa en la preparació de la cinquena enquesta, que es durà a terme el primer trimestre del 2014.

En la seva intervenció presentà l'enquesta d'Inserció Laboral dels Universitaris Catalans, per a què serveix, on es troba la informació sobre els resultats i quines són les previsions futures. De la seva intervenció es deduïa el potencial impacte de l'Enquesta en els processos de presa de decisions en relació al perfil de formació de l'estudiant, en l'ajustament entre la oferta i la demanda de títols, en els serveis d'orientació als estudiants i en l'assegurament extern de la qualitat (verificació, seguiment i acreditació). La ponent mostrà com els indicadors que s'extreuen de l'Enquestes s'integren en els sistemes d'informació UNEIX i WINDDAT. Va fer un apropament a WINDDAT per donar a conèixer el que ofereix aquesta eina als responsables de titulacions i de les universitats.

A la informació que surt al web de l'AQU llegim:

"WINDDAT ofereix bàsicament informació de les universitats que participen en el procés de preinscripció: les set públiques i la Universitat de Vic. Esperem que progressivament s'incorporin al web totes les que formen part del sistema universitari de Catalunya. La informació estadística és un instrument per a la reflexió i precisament per això no la substitueix.

Per tal de contribuir-hi mitjançant la transparència, l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya, les universitats que hi participen i la Secretaria d'Universitats i Recerca impulsen aquest nou web, amb la voluntat conjunta de contribuir a enfortir, en tot el possible, l'aportació de la formació i de la recerca al progrés i benestar col·lectiu."

Indicadors

La unitat bàsica de presentació de dades és un ensenyament. Les dades relatives a aquest es presenten amb un conjunt d'indicadors organitzats en 5 blocs temàtics d'informació: perfil dels alumnes, accés i matrícula, docència i professorat, resultats acadèmics, inserció laboral, amb l'objectiu de donar un visió global, des de que els alumnes arriben a la universitat fins que finalment s'insereixen al món laboral. Aquests indicadors han estat consensuats entre l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya i les universitats, per tal de fer el seguiment dels estudis, dins del marc de Verificació, Acreditació i Seguiment, tasca que té encomanada AQU Catalunya”.

L'Enquesta serveix per a millorar l'eficiència, en la mida en que ofereix informació que facilita l'ajustament entre la oferta i la demanda; per a millorar el perfil de la formació; per saber com s'està fent la transició al món laboral; dona a conèixer els avantatges competius dels estudis superiors; informa sobre la utilitat de la titulació; facilita millorar el disseny de les pràctiques i els serveis d'orientació dels estudiants. En els darrers anys l'Enquesta ha proporcionat informació molt significativa sobre les titulacions en els processos de verificació i, en l'actual fase de consulta, en el procés d'acreditació. L'AQU ha emès més de setanta informes.

La conferenciant tancava la seva intervenció constatant que les universitats catalanes tenen a la seva disposició un bon sistema d'indicadors, que serveix per a prendre decisions i fer polítiques d'Educació Superior ben informades i per a millorar serveis com els d'orientació i tutoria.

Les exposicions dels conferenciant van anar seguides d'algunes preguntes. El col·loqui va donar a pensar a aquest relator que existeix, per part d'un indeterminat sector del professorat, un seriós desconeixement de la variada i rica informació que ofereix l'Enquesta. Els processos de verificació i acreditació de les titulacions han familiaritzat als membres de les Comissions de Titulacions i als seus responsables amb d'instrument.

Però no se'n fa l'ús que es podria fer en els processos de millora i innovació docent dels ensenyaments. Queda molt camí a fer en la senda de la difusió de la cultura de l'avaluació. Ja ho llegim al web de l'AQU i ho va recordar el seu Director en el col·loqui de la Sessió Plenària: “la informació estadística és un instrument per a la reflexió i precisament per això no la substitueix”.

En aquesta Sessió s'ha proporcionat una *informació rellevant* sobre els instruments i la metodologia amb la que s'analitza, a nivell europeu i a nivell català, el *seguiment* del cicle de vida dels estudiants universitaris i la seva inserció laboral. Hom quedà, però, amb la impressió que, per manca de temps, no es van abordar algunes qüestions prèvies, de caràcter més aviat teòric, d'indubtable interès en el tema, com ara la complexa i variant relació entre Educació Superior i Món Laboral, sotmesa i condicionada per noves tendències o, ves a saber, si som davant d'algunes novetats que hauríem d'analitzar amb un cert esperit crític. No es van qüestionar les diverses interpretacions teòriques amb les que actualment s'analitza la relació entre educació i treball (sociotècnica, institucional i política o cultural), ni els reduccionismes i determinismes de cada una de les concepcions; o les dificultats que planteja l'autonomia relativa existent entre el sistema laboral i l'educatiu. En altres paraules, ens preguntem fins a quin punt aquests indicadors donen suficientment compte de les dinàmiques econòmiques i tecnològiques, polítiques i institucionals, socials i culturals, que caracteritzen o

influeixen en les relacions entre educació superior i mercat laboral i quines concepcions teòriques inspiren, de fet, els tipus de plantejaments presentats en aquesta primera sessió.

Tampoc hi va haver temps per a debatre sobre el model d'ensenyament basat en competències i les possibilitats reals de mesurar i certificar *els resultats d'aprenentatges* dels alumnes, en el conjunt dels sistemes d'educació superior, i quins són els límits de les enquestes i els instruments estadístics al moment de mesurar aquestes qüestions. A què es refereix l'indicador dels "resultats acadèmics"; és o no possible, avui per avui, disposar de dades que vagin més enllà de les meres qualificacions dels alumnes en els diferents cursos?.

Finalment, en aquesta primera sessió, acabà sortint el polèmic tema dels rànquings. També faltà temps per a debatre sobre l'ús i l'abús dels rànquings, sobre el que significa i suposa el fet que hagin vingut i, per a bé o per a mal, ho hagin fet per quedar-se.

Precisament en aquests temes, que m'atreviria a qualificar com a "majors", és on podríem trobar la continuïtat dels debats fets a altres Simposis del CIDUI: "Món del Treball i Universitat" (2005) o "El disseny de les titulacions per competències" (2007). Des d'aquesta perspectiva, en aquest Simposi s'ha donat un pas més, en una línia més tècnica, metodològica i d'anàlisi d'instruments. No estarà de més recordar-lo a qui no hagi seguit el fil conductor de l'activitat del CIDUI en els seus Simposis.

Potser hauria valgut la pena debatre en el Simposi alguns temes com els que acabem d'indicar. Si més no, les exposicions de la primera sessió del Simposi van donar peu a formular moltes altres qüestions. Els organitzadors del CIDUI faran bé de prendre nota de les qüestions i temes que anaven suscitant els debats i comentaris dels assistents.

TAULA RODONA I: PERFIL DELS NOUS ESTUDIANTS

La Taula Rodona ha estat moderada pel **Dr. Miquel Martínez** (UB), que introdueix a cada un dels ponents i fa una breu presentació del tema. El professor Martínez comenta tres idees bàsiques:

- La necessitat de conèixer i treballar les dades que permetin formular polítiques universitàries d'estudiants. Avui disposem de moltes dades.
- La qualitat de la docència és qualitat de l'aprenentatge dels estudiants. Cal que ens preguntem com aprenen avui els estudiants i com construeixen el coneixement.
- La importància de bons nivells d'aprenentatge i d'ocupabilitat. Entre aquestes dues realitats hi ha *gap* que cal analitzar i que afecta al sentit que els estudiants donen a la formació.

I. - El moderador dóna la paraula, en primer lloc, al **Dr. Antonio Ariño**, catedràtic de Sociologia i Vicerector de Convergència Europea i de Qualitat de la Universitat de València i és, entre d'altres càrrecs, director del "Observatorio de la Vida i la Participación de los Estudiantes".

El professor Ariño va fer una intervenció qualificada per alguns dels assistents com a clarivident, succinta, sintètica, aguda, potent, contundent, documentada i sacsejadora (sic). Va quedar palés que la Universitat no és tan igualadora com sembla i que més aviat perpetua els estatus i desigualtats socials i que cal dissenyar polítiques acadèmiques i docents que tinguin en compte aquesta dimensió social, que ara, malgrat la retòrica, sovint passa desapercebuda. Sens dubte, com comentava algú dels presents, la dimensió social de la Universitat és tot un problema present i de futur.

El tema del perfil dels nous estudiants, comentava el ponent, interessa i inquieta més enllà de les administracions, com ho mostren algunes tesis doctorals defensades recentment o l'existència d'alguns "Observatoris de l'Estudiant", com els de les Universitats de València i Barcelona. En les noves concepcions de la vida acadèmica els estudiants ocupen un *paper central*. Una ràpida anàlisi de les xifres sobre la població universitària i sobre els estudiants que han participat en els Programes

Erasmus posa en evidència que l'anomenada democratització/massificació de la universitat reproduïx esquemes de desigualtat social; s'està juny del que es podria denominar com a "equitat participativa"; de fet, és poc respectuosa amb la diversitat de l'alumnat i els diferents perfils dels estudiants.

Les preguntes que podrien formular-se per aproximar-nos a una resposta al titular d'aquesta Taula Rodona podrien ser com aquestes: com són els estudiants, avui?; quines són les diferències respecte dels d'altres moments?; quines competències tenen quan entren en la universitat?; tenen noves habilitats?. En general els informes universitaris (com, per exemple, els "Informes Injuve") no donen informació sobre els estudiants i són poques les recerques sobre els estudiants universitaris (entre les excepcions el ponent cità els treballs de J. M. Masjuan, E. Troyano i M. Elias, del *Grup de Recerca en Educació i Treball*(GRET) de la UAB i la recentíssima tesi doctoral de L.Daza).

El Dr. Ariño comentà els més recents canvis en l'estructura social, en les tecnologies i els processos d'aprenentatges de l'alumnat i la relació entre capital educatiu i el mercat de treball. La universitat està lluny de respondre als reptes que deriven de les noves situacions. Més aviat resta "al marge" de tot el que comporten aquests canvis.

El ponent convidava a estar atents: "massificació no és democratització"; "ni equitat participativa és igualtat". És més, diversitat i desigualtat es combinen de manera molt complexa. El cas del *Programa Erasmus* és ben significatiu: qui hi accedeix?, quin capital econòmic, cultural, relacional i migratori tenen les famílies dels "alumnes erasmus"? Es pot dir que la "democratització" del Programa Erasmus és relativa.

Aquesta intervenció acabà presentant i deixant per al debat i la reflexió dels assistents *tres paradoxes*:

- "efecte Mateu" ("a qui més té més se li donarà") i l'esperança de vida educativa a la universitat: té més possibilitats de seguir estudiant qui té acabada una carrera;
- "efecte ecològic": allò que és bo per als que ho posseeixen pot no ser-ho per als que no ho posseeixen. El capital educatiu està distribuït de manera desigual i té a veure amb l'autoconservació dels grups socials i la determinació sociològica dels individus (G. Simmel, 1909);
- "efecte maduració": a més maduresa del sistema, menys cohesió.

2.- La segona intervenció d'aquesta Taula Rodona va a càrrec de la **Dra. Marina Elías**, membre del Grup de Recerca GRET, de la UAB, i professora de la Universitat de Barcelona. La ponent és especialista en Educació Superior i ha participat en diversos estudis sobre polítiques universitàries, el perfil de l'estudiant universitari, l'abandó dels estudis universitaris i l'impacte de la pujada de taxes i de la crisi en la població universitària, realitzats entre 2008 i 2012.

Comenta alguns dels resultats d'aquestes investigacions. En primer lloc la incidència dels *canvis metodològics* impulsats a partir de la implantació del Espai Europeu d'Educació Superior en la millora dels *aprenentatges profunds* de l'alumnat. Entre els aspectes positius destaca l'augment de la presència física dels estudiants en la universitat, una significativa reducció de l'abandó dels estudis, un major contacte amb el professorat. Els estudiants, però, per al que van resultar més positius aquests canvis va ser l'estudiant "tradicional" amb dedicació a temps total, que estudia i no treballa. La reforma universitària no va tenir suficient consideració amb altres tipus d'estudiants: estudiants a temps parcial, que conjuga estudi i treball i/o està emancipat de la família. Les anomenades "vies lentes" dels estudis superiors no van ser prou tingudes en compte, ni potenciades.

Els canvis estructurals que van afectar al disseny dels nous Graus en ensenyaments de quatre anys han tingut repercussions significatives, des del punt de vista de la composició social de les titulacions i del risc d'abandó o fracàs dels estudis. De fet, les dades indiquen una davallada en els nous Graus de fills de pares amb estudis primaris, en l'accés a les titulacions universitàries. Els nous ensenyaments no semblen estar pensats, precisament, per a estudiants que treballin.

Per altra banda, la política de beques seguida des del Ministeri va contemplar, en un primer moment un cert increment enfront d'un fort increment de la demanda, però estava pensada en relació al rendiment acadèmic. Posteriorment vindria una forta baixada del nombre de beques.

La crisi econòmica està tenint conseqüències greus en les condicions de vida dels estudiants i ha suscitat una delicada problemàtica de la que és bona expressió la morositat en el pagament de les matrícules i l'abandonament dels estudis per motius econòmics. L'impacte de la crisi i de les retallades és també notori en la baixa de recursos disponibles i pot suposar un fre dels aspectes més positius de la reforma de l'ensenyament superior iniciada amb el procés de Bolònia.

A criteri de la ponent, cal promoure la participació social i acadèmica dels estudiants; s'haurà de pensar bé l'activitat docent davant el perill d'estar en el llindar d'una docència de qualitat; la universitat ha de tenir presents els tipus d'estudiants no tradicionals i considerar polítiques específiques per afavorir una més adequada composició social de les titulacions. També la política de beques ha esdevingut tot un repte i afecta fortament a la funció social de la universitat.

El moderador presenta i dona la paraula a dos estudiants per a presentar la seva trajectòria i les seves expectatives professionals.

3.- En primer lloc, intervé el Sr. **Konstantin Korotkov**, alumne de doctorat en la Universitat de Girona (UdG). L'any 2008 va començar el curs de Màster Erasmus Mundus VIBOT (*Vision and RoBoTics*). Arran de la seva estada a Girona, va decidir que el millor lloc per a fer la seva tesi de màster era el Laboratori VICOROB (*Visió per Computador i Robòtica*) de la UdG. El tema del seu treball va ser el desenvolupament d'un sistema de manteniment predictiu de l'equipament dels tramvies de Barcelona. En l'actualitat prepara la seva tesi doctoral, al Laboratori VICOROB sobre la detecció automàtica de melanoma, mitjançant la visió per computador.

En una intervenció àgil i concisa comenta que confia en que la seva tesi contribueixi a salvar moltes vides en el futur. Respecte del professorat que ha tingut comenta, com aspecte positiu que ha tingut sort amb uns professors i no tanta amb d'altres, en els quals ha trobat a faltar aquella qualitat pedagògica que suscita interès en els alumnes. Li han donat i li donen molta llibertat, de manera que es pot organitzar el treball com vol: essent, com és, persona organitzada això li va molt bé. A estudiants que siguin poc organitzats les coses no els anirien igual: hi ha estudiants que necessiten un seguiment i un guiatge més proper. Troba a faltar alguna assignatura obligatòria que li permetés l'avenç en el coneixement, que li pugui ser útil i obri nous horitzons. També comenta les traves i la lentitud burocràtiques del sistema i la legislació espanyola d'estrangeria (revisions anuals de visats i permisos, set mesos de tràmits i estada sense documentació oficial, retards en el lliurament dels diplomes oficials). Al principi, també el català li va demanar un esforç especial.

Acaba fent "una bona valoració de la seva experiència, per la ciutat i la Universitat, per la seva gent i per l'equip de persones amb les que té la sort de treballar a la UdG".

4.- A continuació pren la paraula el Sr. **Vasyl Davidko**, de la UPF. Fa la seva intervenció de manera molt ordenada i concisa. És economista de formació. Va fer una estada a l'ENSAE (ParisTech, França) on es va especialitzar en estadística i mètodes quantitius. És ajudant de recerca en el CQUID de la UPF. Els seus temes de recerca són relatius a les expectatives dels estudiants de nou accés a la universitat i la satisfacció dels graduats, un cop finalitzen els seus estudis.

La seva inclinació inicial cap a les Ciències Exactes no el van dur a estudiar Enginyeries, com era d'esperar d'un alumne amb Matrícula d'Honor del Batxillerat. Opina que la posició de la universitat que hom escull en els rànquings universitaris internacionals té una importància però que cal relativitzar-la. En l'accés a la universitat la nota de tall és molt important. A la universitat *el clima d'estudi i treball* que es crea entre alumnes que treballen i obtenen bons o molt bons resultats és important.

“Com a becari no pots esperar grans sous, és clar. Però el que no desitges de cap manera és acabar sent el becari que porta els cafès... Hom desitjaria estar a jornada complerta, poder fer el doctorat amb el suport d'un bon sistema de beques”.

Critica el sistema acadèmic per la seva rigidesa i inflexibilitat: no pots fer la carrera o el doctorat en menys temps del que està establert. A més, el mèrit no és sempre el que et promou: sempre hi ha altres criteris que desplacen a segon terme aquest criteri.

5.- Col·loqui.

Acabades les exposicions es van obrir dos torns de preguntes. Els temes o qüestions abordats i les preguntes adreçades als ponents son les que segueixen.

- *Sobre la política de beques*

Es constata que s'ha produït un notable increment en les matrícules, que darrerament han canviat els criteris de concessió de les beques i que es cobren amb molt de retard. Com ha comentat algun ponent, estem davant d'un fet especialment nou i preocupant com és la *morositat* en el pagament de les matrícules i un endarreriment inquietant en la resolució de les beques. *S'han endurit les condicions de les beques, durant l'any 2012-2013, i ha hagut tot un canvi de model.* Molts dels problemes creats pel nou sistema estan sense resoldre i han creat unes situacions que porten al desànim i la decepció a molts estudiants.

Està per veure's l'impacte que tindrà aquesta política en l'accés a la universitat i en l'increment de les desigualtats d'oportunitats per raons econòmiques. L'augment d'un punt de la mitjana de les notes per a accedir a una beca, es comenta en una intervenció, podria deixar fora un 37% d'alumnat becat fins ara. Algunes persones manifesten, a continuació, la convicció segons la qual “l'actual sistema de beques és un frau”, que estem “molt lluny del model de beques salaris” i que s'hauria de parlar més a fons sobre les anomenades “beques d'equitat”. Deixem sobre la taula, enmig d'una greu crisi universitària i en el marc de les actuals restriccions pressupostàries, un tema molt important que obligarà a lletrejar-se més a fons el rol social de la institució i la dimensió social del conjunt de la seva activitat acadèmica.

- L'anàlisi de “*l'efecte maduració*”, fet pel Dr. Ariño, il·lumina bé el que està passant amb les beques: tindrà un efecte imprevist i indesitjable, afavorirà sectors socials amb les millors posicions socioeconòmiques. En realitat el *fracàs és sistèmic i social*. “L'efecte Mateu” és també general.
- La societat viu en una certa contradicció: d'una banda s'ha educat els fills, durant anys, per fer més d'una activitat i ara, joves i adults, es veuen abocats a l'atur. I, d'altra banda, es fa estrany haver de recordar als estudiants que “*estudiar és el seu ofici*” o el seu treball.
- En una intervenció es plantejà la important i delicada qüestió del llenguatge. Som poc crítics, es comentà, amb el significat i l'abast ultraliberal d'expressions que fem servir amb una ingenuïtat que podríem considerar devastadora en les seves conseqüències. *L'ús acrític de termes com “competitivitat”, “excel·lència” i molts d'altres acaben legitimant polítiques marcades per ideologies de signe neoliberal.* Son veritables “trampes del llenguatge” en les que caiem per manca de rigor i de cura en l'ús del lèxic adequat.
- En el col·loqui es va plantejar, també, la manera com hem aplicat la “*divergència europea*”, fent ús de l'expressió d'un dels ponents. No ha estat suficient en dissenyar Graus de quatre anys i no de tres com la majoria dels països europeus. És que, a més, no hem sapigut atendre als estudiants en la seva diversitat i varietat: efectivament, quasi tot ha estat pensat per l'estudiant “tradicional”, com destacava la Dra. Marina Elias en la seva intervenció. Les anomenades “vies lentes” per a cursar els ensenyaments han estat una nova “divergència”. Falten polítiques d'estudiants que afavoreixin el “temps parcial de dedicació” als estudis. En

general la universitat no ha posat interès ni ha afavorit les “vies lentes”. Ha optat, de fet, per models de presenciatitat rígids. En definitiva s’ha mostrat amb escreix la incapacitat de molts responsables acadèmics de “gestionar la complexitat”(que, entre d’altres coses, és saber planificar, per exemple, bons horaris).

- Les anomenades “vies lentes” han estat considerades, en alguns processos de verificació de titulacions mal plantejats, com un indicador de fracàs de la titulació... “anys en què s’adquireix un títol”, en comparació amb la seva durada estandarditzada... i no com un indicador d’adaptació a les diverses necessitats d’un alumnat variat i divers. De nou, “l’efecte maduració”.

La Taula Rodona va tancar-se amb un rotund aplaudiment dels assistents. La convicció de molts d’ells era la de haver assistit a un debat ben plantejat, d’haver posat sobre la taula uns temes i uns problemes acucians, que exigeixen plantejar amb *urgència la necessitat de fer polítiques d’estudiants realistes, que atenguin la diversitat i permetin abordar, d’una vegada per totes, la dimensió social de la institució* a partir de l’activitat docent i més enllà dels discursos i les anàlisi tèriques, per més que siguin necessàries i útils quan estan arrelades a l’aula, a la gestió de la complexitat de les titulacions, com s’ha mostrat en aquesta Taula Rodona.

ACTE DE CLOENDA

Van presidir l’acte de cloenda del Simposi la Vicerectora de la UAB **Dra. G. González**, que va agrair als organitzadors del Simposi la tasca realitzada, tot recordant que les unitats encarregades de la formació i la innovació docent de les universitats catalanes, que organitzen el CIDUI, a partir d’aquest curs, ho fan en el marc i amb el reconeixement de l’ACUP.

El **Dr. Joan A. Ferré**, Director de l’AQU, va recordar que treballar l’acreditació paròdica de les titulacions és un compromís europeu; que l’AQU acredita el que hi ha i no és una altra la seva funció; i que les agències actuen des de la independència de les administracions i les universitats i amb la deguda coordinació amb elles.

La cloenda de l’acte va anar a càrrec del Mgfic. i Exm. Rector de la Universitat Rovira Virgili, **Dr. Francesc Xavier Grau**. Expressà, en primer lloc, que intervenia com a Rector de la Universitat en la qual s’ubicarà la seu del VIII CIDUI (juliol 2014). Vivim, va dir, “ un moment curiós, interessant i apassionant”. La universitat està al nucli, al cor, del coneixement, essent *un element clau en la construcció d’un creixement més just, més equitatiu i de més competitivitat*. La institució, però es feble i ha de vindicar la seva *autonomia*, en el marc d’una relació complexa amb els governs i la societat. Constatà l’existència en l’actualitat d’una “certa agitació en la qüestió universitària” i assenyalà alguns *temes rellevants* per a la docència universitària d’avui: la integració, en la funció de la universitat, de la docència i la recerca i el seu impacta en la competitivitat; el repte dels campus internacionals; l’assumpció de la responsabilitat per part dels docents al sí dels centres, dels departaments i a les aules. Per fi assenyalà, la importància de la “*funcionalitat dels models flexibles de formació i de l’equilibri entre la formació bàsica i l’orientació a la competitivitat*”, que podria ser un dels temes a considerar al Congrés de Tarragona. Les seves darreres paraules foren per a emplaçar i convidar als presents al proper CIDUI i anunciar públicament que la URV ha acceptat gustosament ser la seu del pròxim Congrés Internacional de Docència Universitària i Innovació.

Organitzen

